

۹۲۹۷۱
۷۳۰۱۶

بسمه تعالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست گذاری و برنامه ریزی فناوری

دستورالعمل تشخیص صلاحیت، رتبه بندی
و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان
(ویرایش دوم)

بهار ۱۳۹۱

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست گذاری و برنامه ریزی فناوری

دبیرخانه تشخیص صلاحیت، رتبه بندی و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

بسمه تعالی

دستورالعمل تشخیص صلاحیت، رتبه بندی و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

مقدمه

در راستای اجرایی نمودن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات مصوب مجلس شورای اسلامی ایران به شماره ۲۵۸/۵۷۹۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۳۰، تشخیص صلاحیت، رتبه بندی، تعیین دوره اعتبار و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان توسط وزارت عتف و از طریق کارگزاران دارای صلاحیت براساس این دستورالعمل انجام می گیرد.

۱- تعاریف:

شرکتها و مؤسسات دانش بنیان: شرکتها و مؤسسات حقوقی خصوصی یا تعاونی هستند که با ایجاد یک کسب و کار دانش محور به منظور تبدیل پایدار دانش به ثروت تشکیل شده و فعالیت های اقتصادی آنها مبتنی و همراه با فعالیت های تحقیق و توسعه در زمینه های فناوری نو و پیشرفته است و به توسعه اقتصادی دانش محور در جامعه کمک می کنند. از جمله مصادیق این فعالیتها، تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل طراحی، ساخت و عرضه کالا، خدمات و نرم افزار، تولید، انتقال و عرضه فناوری، بکارگیری فناوری های پیشرفته و با ارزش افزوده بالا و ارائه مشاوره و خدمات تخصصی و دانشی است.

فناور: فردی است که توانایی خلق، کاربردی نمودن و توسعه دانش و فناوری در حوزه خاصی را دارد و در مسیر کاری خود ارزش افزوده ایجاد می نماید. فناوران در اکثر موارد اقدام به تحلیل، طراحی و توسعه محصولات فناورانه می پردازند و برای شناسایی و حل مشکلات از مهارت های پژوهشی استفاده می کنند. فناوران مد نظر این دستورالعمل دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی بوده و ضرورتاً در قالب یک شرکت و مؤسسه حقوقی خصوصی یا تعاونی فعالیت می نمایند.

رتبه: بیانگر سطح دانش بنیان بودن شرکتها و مؤسسات می باشد و برای دسته بندی این شرکتها از نظر توانمندی آنها مورد استفاده قرار می گیرد. در این دستورالعمل رتبه می تواند یک، دو یا سه باشد که رتبه یک بالاترین توان علمی، فناوری و کسب و کار دانش بنیان است.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری

و دبیر شورای عالی علوم و تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فناوری
ویرانده تشخیص صلاحیت، رتبه‌بندی و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان

مجوز شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان: مدرکی است که براساس مقررات این دستورالعمل و پس از تایید و رتبه‌بندی شرکت دانش‌بنیان توسط کارگزاره توسط وزارت عتف صادر می‌شود. این مجوز وابسته به شرایط و رتبه شرکت، در اولین مرحله صدور، دارای اعتبار یکساله و در صورت احراز شرایط به مدت دو سال تمدید می‌گردد.

کارگزار: به آن دسته از پارکهای علم و فناوری اطلاق می‌گردد که توانمندی و قابلیت آنها جهت اجرای این دستورالعمل به تایید و تصویب کمیته تخصصی فناوری وزارت متبوع می‌رسد.

تبصره: مجوز کارگزاران هر دو سال یکبار توسط مرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فناوری مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت تداوم قابلیت و صلاحیت، تمدید خواهد شد.

۲- شرایط اولیه جهت قرار گرفتن در حوزه شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان

شرکت‌های دانش‌بنیان می‌بایست حداقل دارای شرایط زیر باشند تا وارد فرآیند شناسایی و رتبه‌بندی گردند.

۱. شرکت می‌بایست به ثبت قانونی رسیده باشد و موضوع ثبتی شرکت در راستای کسب و کارهای دانش‌بنیان باشد.
۲. حداقل دو سوم اعضای هیات مدیره دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی مرتبط با فعالیتهای اصلی کسب و کار دانش‌بنیان شرکت باشند.
- تبصره: برای واحدهای فناور مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد ترکیب هیات مدیره جهت شکل‌گیری گروه کاری می‌تواند بر اساس مصوبات داخلی شورای فناوری آن پارک یا مرکز رشد صورت گیرد.
۳. حداقل به مدت 3 ماه لیست بیمه کارکنان خود را برای سازمان تأمین اجتماعی ارسال داشته باشد.
۴. دارای دفاتر مالی قانونی و سیستم ثبت اطلاعات مالی در آنها باشد.
۵. حداقل معادل 2 نفر فناور تمام‌وقت داشته باشد.

تبصره: برای واحد‌های مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد وجود 1 فناور تمام‌وقت کافی می‌باشد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری
و دبیر شورای عالی علوم و تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

سازمان پژوهش و فناوری

مرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فناوری

دبیرخانه تشخیص صلاحیت، رتبه‌بندی و صدور مجوز شرکتها و موسسات دانش‌بنیان

۱-۵ حداقل مدرک تحصیلی فناوران، مدرک کارشناسی است.

۲-۵ در صورت فقدان فناوران تمام‌وقت، اگر شرکت مورد ارزیابی در پارکها و مراکز رشد مستقر باشد باید مجموع ساعات اشتغال فناوران، معادل مجموع ساعات اشتغال 1 فناور تمام وقت باشد و در سایر شرکتها باید مجموع ساعات اشتغال فناوران معادل مجموع ساعات اشتغال ۲ فناور تمام وقت باشد.

تبصره: مبنای تعیین فناور و میزان ساعت ماهانه اشتغال به کار فرد در شرکت، لیست بیمه شرکت است که

برای سازمان تامین اجتماعی ارسال می‌گردد. (با لزوم رعایت بند ۳)

۳- معیارهای اصلی امتیاز دهی به شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان

هر سازمانی را می‌توان به شکل یک سیستم مشاهده کرد و آنرا به ورودی‌ها، فرآیندها و ساختارهای دورنی سازمان و خروجی‌ها تقسیم کرد. معیارهای امتیازدهی به شرکت‌های دانش‌بنیان به دو حوزه درون سازمان و خروجی‌های آن توجه دارد. حوزه درون سازمان از دیدگاه‌های مدیریت و برنامه‌ریزی، منابع انسانی، فعالیت‌ها و ساختارهای پژوهشی و فناوری و خروجی‌های سازمان شامل دستاوردهای فناوری خواهد بود. جدول زیر معیارهای مربوط به هر دیدگاه و طریقه‌ی امتیاز دهی به آن را نمایش می‌دهد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری و
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

مخبر اصلی	عنوان محور	عنوان معیار	نحوه امتیاز دهی	حداکثر امتیاز معیار	حداکثر امتیاز محور	توضیحات
مدیریت و برنامه ریزی	مدیریت	توانایی‌های سازمانی	تعیین ۴ معیار (اتکینزها- ارتباطات و شبکه سازی- سیستم مدیریت دانش - وجود سیستم نوآوری)	۴	۱۰	پاسخ گویی به سوالات کیفی با استفاده از جدول امتیازدهی (شماره ۱) (۴ خوب، ۳ متوسط، ۲ ضعیف، ۱ خیلی ضعیف) خواهد بود. امتیاز نهایی (از ۱۶) بخش بر تعداد معیارها (۴) می‌شود.
		توانایی‌های فردی	تعیین ۴ معیار (تحصیلات، تخصص، سابقه کاری، مدت زمان فعالیت در شرکت)	۴		
		وجود برنامه کاری	با توجه به کیفیت برنامه هر معیاری ۱ امتیاز (طرح بازار- طرح راهبردی- طرح مالی- طرح اجرایی (زمانی و نیروی انسانی) و عملیاتی بودن برنامه)	۴		
منابع انسانی	تیروی انسانی	هرم سطح تحصیلات کل نیروی انسانی	که در آن: w_i وزن هر یک از درجات تحصیلی n_i تعداد کارمندان تمام وقت با آن درجه ی تحصیلی می باشد.	۱۰	۲۰	<p>۱۲) دکترا یا تخصص پزشکی، ۸ فوق لیسانس یا پزشکی عمومی، ۵ لیسانس، ۲ فوق دیپلم و ۱ دیپلم و کمتر)</p> <p>البته بدیهی است که یک شرکت نمی تواند تمامی کارکنان خود را به امر پژوهش اختصاص دهد بنابراین نسبت به اندازه شرکت، ضریب تغییر خواهد کرد. (مطابق جدول شماره ۲)</p> <p>البته بدیهی است که یک شرکت نمی تواند تمام وقت مدیران و فناوران خود را به شرکت در دوره های آموزشی (تخصصی، مرتبط و دارای گواهینامه) اختصاص دهد. بالاترین نسبت حضور در دوره های آموزشی نسبت به کل ساعات کاری ۱۰٪ است لذا $(T=0.1)$</p>
		نسبت فناوران به کل	تعداد فناوران تمام وقت $\times 10$ تعداد کل کارکنان تمام وقت $\times K$	۱۰		
		سطح آموزش	تعداد نفرساعت آموزش مدیران و فناوران تمام وقت در دو سال اخیر $\times 4$ کل ساعات کاری مدیران و فناوران تمام وقت در طی دو سال اخیر $\times T$	۴		
فعالیت ها و ساختار های پژوهشی و فناوری	هزینه های فعالیت های پژوهشی و فناوری	حجم نسبی هزینه های جاری دو سالانه پژوهش و فناوری	هزینه‌های جاری دو سال اخیر فعالیت های پژوهشی و فناوری $\times 20$ کل هزینه های جاری دو سال اخیر	۱۰	۱۵	<ul style="list-style-type: none"> مبلغ صرف شده جهت خرید فناوری یا لیسانس مبلغ پروژه های برونسپاری شده پژوهشی هزینه های صرف شده پروژه های پژوهشی درون شرکت قراردادهای خرید خدمات پژوهشی از نیروهای پاره وقت ساخت آزمایشگاه ها خرید تجهیزات آزمایشگاهی و پژوهشی <p>تبصره: برای واحدهای فناور مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد این بند عدم مصداق داشته و امتیاز مربوطه به سقف امتیاز سایر موارد این بخش تعلق می‌گیرد.</p>
		حجم نسبی سرمایه گذاری ثابت دو سالانه پژوهش و فناوری	سرمایه‌گذاری ثابت دو سال اخیر بر روی فعالیت های پژوهشی و فناوری $\times 5$ کل سرمایه گذاری ثابت شرکت	۵		
		ساختار سازمان مرتبط با فعالیت های پژوهش و فناوری	وجود واحد پژوهشی (مانند R&D) در ساختار سازمان به عنوان مدیریت مستقل	۲		

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری و

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

محور اصلی	عنوان محور	عنوان معیار	نحوه امتیاز دهی	حداکثر امتیاز معیار	حداکثر امتیاز محور	توضیحات			
فرایندهای اصلی	دستاوردهای فناوری	اختراعات	به ازای هر اختراع داخلی دارای تائیدیه علمی مرتبط با زمینه فعالیت شرکت ۲ امتیاز و به ازای هر پتنت بین المللی ۵ امتیاز	۱۰	۶۵	تنها اختراعات تایید شده علمی به شکلی که شرکت دارای درصدی از حق مالکیت آن باشد و در دو سال اخیر ثبت شده باشد امتیاز تعلق می گیرد			
			فناوری	سطح فناوری (۵ سطح)			۵		
		اولویت فناوری (۵ بالا، ۳ متوسط، ۱ پایین)		۵					
		فرایند طراحی تا محصول خدمات	محصول	طراحی			امتیاز	۱۶	<ul style="list-style-type: none"> نحوه امتیازدهی برای معیارهای محصول بدون در نظر گرفتن مرحله/ مرحله های ما قبل می باشد. امتیاز دهی حداکثر برای سه محصول/ خدمات محاسبه گردد.
							۱		
							۲		
							۳		
							۴		
		خدمات تخصصی پیشرفته	۴						
		فروش فناوری	فروش دانش فنی	فروش انحصاری			امتیاز	۱۵	(مطابق جدول شماره ۳)
۱۰									
فروش دانش فنی غیر انحصاری	۵								
دریافت مجوز	دریافت پروانه بهره برداری/ مجوز تولید و استاندارد داخلی و خارجی	فروش محصول فناورانه	۱۵	حداکثر امتیاز معیار	به ازای هر مجوز/ پروانه/ استاندارد ۵ امتیاز تعلق می گیرد				
		حداکثر امتیاز معیار	۱۰						

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری و

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

جدول شماره ۱ نحوه امتیاز دهی معیارهای کیفی

امتیاز دهی معیارهای توانمندی های سازمانی مدیریت	
انگیزش ها	(۱) بسیار فردی؛ (۲) فردی؛ (۳) متوسط (فردی و هدفمند)؛ (۴) هدف مند؛
ارتباطات و شبکه سازی	(۱) عمدتاً درون گروه ها؛ (۲) هم درون گروه ها و هم بین هم سطحان؛ (۳) بین سطوح مختلف سازمانی؛ (۴) عمدتاً بین سطوح مختلف سازمان و محیط خارجی
سیستم مدیریت دانش	(۱) محدود؛ (۲) متوسط؛ (۳) تا حدی در دسترس؛ (۴) دسترسی کامل
وجود سیستم نوآوری	(۱) بسته؛ (۲) متوسط؛ (۳) تا حدی باز؛ (۴) کاملاً باز
امتیاز دهی معیارهای توانمندی های فردی مدیریت	
تحصیلات	(۱) لیسانس (۲) فوق لیسانس (۴) دکترا
تخصص	(۱) نامربوط به حوزه فعالیت شرکت؛ (۲) ارتباط کم به حوزه فعالیت شرکت؛ (۳) متوسط؛ (۴) مرتبط با حوزه فعالیت؛
سابقه کاری	(۱) زیر ۱ سال؛ (۲) بین ۱ تا ۵ سال؛ (۳) بین ۶ تا ۱۰ سال؛ (۴) ۱۰ سال و بالاتر؛
مدت زمان فعالیت در شرکت	(۱) زیر ۱ سال؛ (۲) بین ۱ تا ۳ سال؛ (۳) بین ۴ تا ۷ سال؛ (۴) ۷ سال و بالاتر؛

جدول شماره ۲: معیار نیروی انسانی	
نسبت فناوران به کل ضرب K	<ul style="list-style-type: none"> شرکت های زیر ۱۵ نفر ($K_f=0.7$): شرکت های ریز حداکثر ۷۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند. شرکت های بین ۱۵ تا ۵۰ نفر ($K_f=0.5$): شرکت های کوچک حداکثر ۵۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند. شرکت های ۵۰ به بالا ($K_f=0.2$): شرکت های متوسط حداکثر ۲۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری و
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

جدول شماره ۳: معیارهای فروش فناوری / خدمات فناورانه	
فروش دانش فنی	(۱) تا ۵۰۰ میلیون ریال؛ (۲) بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ میلیون ریال؛ (۳) بین ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ میلیون ریال (۴) ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ میلیون ریال (۵) بالاتر از ۱۵۰۰ میلیون ریال
فروش محصول فناورانه	(۱) مرحله ورود به بازار: معرفی محصول در بازار؛ (۲) مرحله رشد در بازار: فروش رو به افزایش است، هزینه های تولید در حال کاهش سرآغاز سود دهی و ظهور رقبا؛ (۳) مرحله بلوغ محصول در بازار: سود رو به افزایش است، افزایش سهم بازار و اقدامات بیشتر رقابتی نظیر تفاوت در کیفیت، نوع ارائه محصول و نشان تجاری؛ (۴) توسعه بازار (بازارهای جدید): اشباع محصول در بازار اصلی و ورود به بازارهای جدید؛ (۵) صادرات: ممکن است محصول به نوعی باشد که برای صادرات، مراحل قبلی رشد بازار را طی نکرده باشد که این مانعی برای دریافت امتیاز ۵ نخواهد بود؛
تبصره: امتیازات مذکور برای فروش خارجی با ضریب ۲ محاسبه می گردد.	

بازه امتیازات	حداقل امتیاز در محورهای اصلی				رتبه
	فرایندهای اصلی	فعاليتها و ساختارهای پژوهش و فناوری	منابع انسانی	مدیریت و برنامه ریزی	
$100 < A \leq 85$					شرکت رتبه یک
$70 < B \leq 85$					شرکت رتبه دو
$60 < C \leq 70$					شرکت رتبه سه

تذکر مهم: حداقل امتیاز کسب شده در کلیه محورهای اصلی ۴۰٪ می باشد و در صورتی که یکی از محورهای اصلی امتیاز کمتر از ۴۰٪ کسب نماید حائز شرایط دانش بنیان محسوب نخواهد شد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

